

LIETUVOS AKLŪJŲ SPORTO FEDERACIJOS

2019 M. AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SPORTO PLĖTOJIMO PROGRAMA

I. SITUACIJOS ANALIZĖ

Lietuvos aklųjų sporto federacija (toliau LASF) yra vienintelė organizacija Lietuvoje, besirūpinanti aklųjų ir silpnaregių sporto organizavimu, koordinavimu, plėtra bei propagavimu, veikianti jau 29 metus. Ji yra IBSA (Tarptautinės aklųjų sporto federacijos) ir IBCA (Tarptautinė Brailio šachmatų asociacija), bei LPOK (Lietuvos parolimpinio komiteto) narė. LASF taip pat rūpinasi kvalifikuotų teisėjų, reikalingų regėjimo neįgaliesiems pritaikytose varžybose, rengimu. Golbolo teisėjus Lietuvoje rengia ir rūpinasi jų kvalifikacijos kėlimu Golbolo teisėjų asociacija.

Federacijos kolektyviniai nariai yra 9 sporto klubai, įsikūrę Vilniuje („Šarūnas“, „Šaltinis“), Kaune („Mes“, „Sveikata“, „Parolimpietis“), Panevėžyje („Šviesa“), Šilutėje („Perkūnas“), Klaipėdoje („Pamarys“) ir Utenoje („Vyžuonaitis“). LASF rengiamuose Lietuvos aklųjų ir silpnaregių čempionatuose dalyvauja regėjimo neįgalieji nuo 6 iki 80 metų. Kasmet yra surengiama apie 20 šalies aklųjų ir silpnaregių šaškių, šachmatų, dziudo, golbolo, plaukimo, lengvosios atletikos ir šoudauno čempionatų. Šiose varžybose dalyvauja daugiau kaip 60 procentų federacijos sporto klubų narių, dirba kvalifikuoti specialistai, žinantys aklųjų sporto specifiką ir atitinkantys IBSA keliamus kvalifikacijos reikalavimus. LASF deleguoja pajėgiausius įvairių sporto šakų rinktinių narius atstovauti Lietuvai tarptautiniuose turnyruose, Europos ir pasaulio čempionatuose bei Parolimpinėse žaidynėse. LASF rinktinių nariai taip pat atstovauja federacijai įvairių sporto šakų Lietuvos Respublikos sveikųjų žmonių čempionatuose.

Silpna Lietuvos ekonomika bei nepakankama teisinė bazė neįgaliųjų atžvilgiu trukdo realiai užtikrinti lygių galimybių ir nediskriminacinės neįgaliųjų fizinio ugdymo ir sporto politikos įgyvendinimą, dėl ko regėjimo neįgalieji turi kur kas mažiau palankias sąlygas siekti sportinio meistriškumo bei sportuoti apskritai negu sveiki žmonės. Dėl turimos negalios šie sportininkai dažnai negali dalyvauti lygioje konkurencinėje kovoje su sveikaisiais, jiems reikia pritaikyto sporto inventoriaus, sporto bazių bei specialų pasirėngimą turinčių trenerių, teisėjų, o kai kuriose sporto šakose ir pakoreguotų žaidimo taisyklių, ką gali užtikrinti tik su konkrečios negalios sportininkais dirbanti organizacija. Fizinio aktyvumo trūkumas yra visos dabartinės visuomenės problema, kuri, palietusi regėjimo neįgaliuosius, dar paaštrėja, kadangi jiems sportas yra ne tik sveikatos palaikymo ir gerinimo priemonė, bet ir būdas realizuoti save, integruotis į neįgaliųjų bei sveikųjų žmonių visuomenę. Tai užimtumas, neretai atstojojantis darbą, kurį dėl negalios pobūdžio, darbdavių abejingumo bei netobulų įstatymų žmonėms su negalia vis dar yra sunku gauti, todėl galimybė sportuoti regėjimo neįgaliesiems yra itin svarbi.

Dar viena socialinė problema yra tai, kad neužtikrinamas aklųjų ir silpnaregių vaikų dalyvavimas kūno kultūros pamokose bendro lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Jie dažniausiai yra atleidžiami nuo kūno kultūros ir sporto pamokų, kas yra iš esmės neteisinga jų atžvilgiu, taip pat šiems vaikams nesudaromos sąlygos užsiimti sportine veikla, pritaikyta regėjimo neįgaliesiems. To pasekoje vis sudėtingiau tampa sudominti jaunąją kartą sportu bei skatinti juos siekti aukšto sportinio meistriškumo lygio.

Šios problemos yra aktualios visos Lietuvos mastu. Ypač sunku įtraukti į sportinę veiklą ar bent su ja supažindinti neįgaliuosius, gyvenančius atokiau nuo didžiųjų Lietuvos miestų, kur yra įsikūrę 9 LASF sporto klubai, vienijantys apie 650 regėjimo neįgaliųjų. Atokesnėse vietovėse nėra nei sporto bazių, pritaikytų neįgaliesiems ir atitinkančių specifinius tam tikroms sporto šakoms keliamus reikalavimus, nei akliesiems ir silpnaregiams sportininkams reikalingo inventoriaus, nei trenerių, kurių darbas su neįgaliaisiais būtų apmokamas, todėl sportinio meistriškumo siekti tampa praktiškai neįmanoma. Netgi didžiuosiuose miestuose įsikūrę sporto klubai, išskyrus Vilnių, neturi sporto salės, tinkamos golbolui žaisti, dėl ko nukenčia šios sporto šakos plėtra, o Lietuvos rinktinė praktiškai neatsinaujina, bei kitų sportinei ir administracinei veiklai vykdyti reikalingų patalpų.

Pagrindines lėšas veiklai Lietuvos aklųjų sporto federacija gauna iš Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – KKSD) ir iš Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NRD). Lėšos aklųjų sporto

programoms įgyvendinti iš šių departamentų yra skiriamos kiekvienais metais. Aukštus sportinius pasiekimus turintys sportininkai gauna stipendijas, skirtas ruošti svarbiausioms tarptautinėms varžyboms.

Finansavimas iš KKSD ir NRD yra nepakankamas norint užtikrinti aukšto meistriškumo sportininkų sistemingą rengimą Europos ir pasaulio čempionatams bei Paralimpinėms žaidynėms, kadangi nepakanka lėšų jų dalyvavimui tarptautinėse varžybose, bei lėšų tarptautiniams turnyrams, kad galima būtų ne tik tobulinti elitinio lygio sportininkų meistriškumą, bet ir ugdyti jaunąją aklųjų ir silpnaregių sportininkų kartą.

Iš miestų savivaldybių sporto biudžetų skiriama labai mažai lėšų aklųjų ir silpnaregių sporto klubų veiklai, daugumoje savivaldybių neišspręstas trenerių įdarbinimo sporto mokymo įstaigose ir sporto klubų viduje klausimas. Vilniaus ir Kauno savivaldybėse įsteigti 6 trenerių, dirbančių su regėjimo neįgaliaisiais sportininkais, etatai. Nesant reikiamo skaičiaus apmokamų kvalifikuotų trenerių sunku sudominti akluosius ir silpnaregius jaunuolius sportu ir išlaikyti sportininkų suinteresuotumą siekti aukšto sportinio meistriškumo ar apskritai sportuoti. Esant tokiai padėčiai sudėtinga paruošti aukšto meistriškumo sportininkus startams aukščiausio lygio varžybose: nesant pakankamai apmokamų trenerių, sportininkai treniruojasi savarankiškai dėl ko galiausiai nukenčia jų rezultatai dalyvaujant respublikinėse ir tarptautinėse varžybose.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių čempionatuose teisėjauja 13 teisėjų, turinčių atitinkamą išsilavinimą bei patirtį respublikinėse ir tarptautinėse varžybose, tačiau sunku pritraukti naujus teisėjus bei kelti jų ir jau esamų teisėjų kvalifikaciją esant nepakankamam finansavimui, kadangi dažniausiai nėra galimybių jų deleguoti į seminarus ir tarptautines varžybas. Nuo to nukenčia ne tik teisėjų kvalifikacija, bet ir šalies sportininkai, kuriems teisėjauja nepakankamą kompetenciją turintys teisėjai.

Dar vienas LASF finansavimo ir paramos šaltinis – pastovūs rėmėjai, kurie remia savo gaminama produkcija (AB “Birštono mineraliniai vandenys”, UAB „Eden Springs Lietuva“), teikia nuolaidas paslaugoms (UAB “Sporto fėja”, UAB „Alpera“) arba skiria apdovanojimus ir prisideda prie kai kurių varžybų organizavimo (Vilniaus Vytauto Didžiojo LIONS klubas, Parolimpinio sporto rėmimo fondas), tačiau labai sunku pritraukti privačius rėmėjus į aklųjų sporto rėmimo sritį, kadangi tai neduoda rėmėjams apčiuopiamos naudos, nes aklųjų ir silpnaregių varžybose lankosi mažai žmonių, ir rėmėjų geri darbai nėra išreklamuojami taip, kaip esant masiniam renginių žiūrimumui.

Taip pat yra svarbu užtikrinti, kad neįgaliųjų ir sveikųjų sportininkų skatinimo programa būtų vienoda, kadangi tie žmonės, nors jų yra ir mažiau nei sveikųjų sportininkų, įdeda nei kiek nemažiau, ir neretai netgi daugiau pastangų treniruodamiesi ir dalyvaudami varžybose nei sveikieji sportininkai, o apdovanojimo ir pagerbimo sistemoms esant skirtingoms mažėja neįgaliųjų žmonių savivertės jausmas – tai viena iš diskriminacijos apraiškų, kuri turi būti pašalinta iš kūno kultūros ir sporto politikos Lietuvoje.

II. PROGRAMOS KŪNO KULTŪROS SRITIS IR KRYPTIS

LASF programos sritis: didelio sportinio meistriškumo skatinimas, programos kryptis – neįgaliųjų sporto skatinimas.

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Tikslai:

1. Sėkmingi aukšto meistriškumo aklųjų ir silpnaregių sportininkų startai įvairių sporto šakų respublikinėse ir tarptautinėse varžybose, Europos ir pasaulio čempionatuose.
2. Jaunimo su regėjimo negalia sportinio meistriškumo ugdymas.
3. Aklųjų sporto plėtra.

Uždaviniai:

1. Sudaryti palankias sąlygas aukšto meistriško akliesiems ir silpnaregiams sportininkams ruošti ir dalyvauti įvairiose respublikinėse ir tarptautinėse varžybose, IBSA, IBCA, IPC Europos ir pasaulio čempionatuose.
2. Sudaryti sąlygas jauniems sportininkams su regėjimo negalia ruošti ir dalyvauti IPC jaunimo lengvosios atletikos čempionate ir Europos neįgalaus jaunimo žaidynėse.
3. Rengti įvairių sporto šakų tarptautinius turnyrus Lietuvoje.
4. Sudaryti sąlygas kelti kvalifikaciją specialistams, dirbantiems su aklaisiais ir silpnaregiais sportininkais.
5. Atstovauti Lietuvos aklųjų sportui tarptautinėse organizacijose.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIS

LASF 2019 m. aklųjų sporto plėtojimo programos įgyvendinimo laikotarpis – 2019 m. sausio 1 – gruodžio 31 d.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

LASF 2019 m. sieks ir toliau plėtoti aklųjų ir silpnaregių sportą Lietuvoje bei gerinti sportinius pasiekimus aukšto rango varžybose, o taip pat ugdyti jaunąją sportininkų kartą. Tuo tikslu bus surengta 20 Lietuvos aklųjų ir silpnaregių čempionatai, deleguojami sportininkai į respublikinius sveikų žmonių čempionatus. Bus stengiamasi sudaryti sąlygas įvairių sporto šakų aukšto meistriško sportininkams dalyvauti tarptautiniuose turnyruose Lietuvoje ir užsienyje, kad būtų kaupiama patirtis, tobulinami sportiniai įgūdžiai bei pasiekti kuo aukštesni rezultatai pasaulio ir Europos čempionatuose, kuriuose dalyvaus pajėgiausi LASF rinktinių nariai.

Taip pat bus rengiamos mokomosios treniruočių stovyklos prieš pagrindines varžybas, rinktinių nariai aprūpinami būtinu sporto inventoriumi ir apranga.

Kaip ir kasmet bus mokami narystės mokesčiai IBSA, IBCA ir FIDE (Tarptautinė šachmatų federacija), bei keliami golbolo, šoudauno ir kitų sporto šakų teisėjų kvalifikacija, pagal galimybes sudarant jiems sąlygas dalyvauti Lietuvoje ir užsienyje rengiamuose seminaruose, mokymuose bei deleguojant į tarptautines varžybas kvalifikacijai kelti. Taip pat bus mokami sportininkų IPC ir ISAS (IBSA sporto administravimo sistemos) licencijos mokesčiai, būtini tam, kad sportininkai galėtų dalyvauti aukšto rango tarptautinėse varžybose (pasaulio, Europos ir tarptautiniuose čempionatuose), ir tam, kad jų pasiekti rezultatai būtų įtraukti į tarptautinius reitingus.

Jaunieji sportininkai, parodę gerus rezultatus respublikinėse varžybose, bus deleguojami į Europos neįgalaus jaunimo žaidynes, taip skatinant juos aktyviai sportuoti bei siekti aukštų sportinių rezultatų.

LASF programos įgyvendinimo priemonės pateiktos 1 lentelėje:

1 Lentelė: LASF 2019 m. programos įgyvendinimo priemonės

Kūno kultūros sritis ir kryptis	Tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Preliminarus lėšų poreikis (eurais)
Didelio sportinio meistriškumo skatinimas. Neįgaliųjų sporto skatinimas.	1. Sėkmingi aukšto meistriškumo aklųjų ir silpnaregių sportininkų startai įvairių sporto šakų respublikinėse ir tarptautinėse varžybose, Europos, Pasaulio čempionatuose	1.1 Sudaryti palankias sąlygas aukšto meistriškumo akliesiems ir silpnaregiams sportininkams ruošti ir dalyvauti įvairiose respublikinėse ir tarptautinėse varžybose, IBSA, IBCA ir IPC Europos ir Pasaulio čempionatuose	Valstybės stipendijos 8 sportininkams	53444
			Tarptautiniai čempionatai ir turnyrai užsienyje, Europos ir pasaulio čempionatams pasirengti (plaukimas, lengvoji atletika, šoudaunas, golbolas)	27 310
			Reitinginis golbolo turnyras (atranka į olimpinės žaidynes)	23 550
			Europos čempionatai (golbolas, dziudo, šaškės)	26 356
			Pasaulio čempionatas (šoudaunas)	3510
			Pasaulio čempionatas (šachmatai)	4 290
			MTS pasaulio čempionatams pasiruošti (plaukimas, lengvoji atletika)	33 345
			MTS Europos čempionatams pasiruošti (dziudo, golbolas)	23 356
			MTS neįgaliųjų maratono pasaulio taurei pasiruošti	816
			Lietuvos aklųjų ir silpnaregių čempionatai (20)	35 000
			Sportinis inventorių ir apranga LASF rinktinėms	7000
			Narystės mokesčiai tarptautinėse organizacijose (IBCA, IBSA, FIDE), IPC licencijos (lengvosios atletikos ir plaukimo sportininkams), ISAS licencijos (golbolo, dziudo, šoudauno, šachmatų sportininkams)	1000
			Programos administravimo išlaidos (vadovas, buhalterė, generalinė sekretorė)	38000

			Trenerių darbo apmokėjimas (golbolas, plaukimas)	19 980
	2. Jaunimo su regėjimo negalia sportinio meistriškumo ugdymas.	2.1 Sudaryti sąlygas jaunesiems sportininkams su regėjimo negalia ruošti ir dalyvauti Europos neįgalaus jaunimo žaidynėse	Europos neįgaliųjų jaunimo žaidynės (šoudaunas, golbolas)	10 300
	3. Aklųjų sporto plėtra.	3.1 Rengti įvairių sporto šakų tarptautinius turnyrus Lietuvoje	Tarptautiniai turnyrai Lietuvoje (golbolo, dziudo, šoudauno)	30 000
		3.2 Sudaryti sąlygas kelti kvalifikaciją specialistams, dirbantiems su aklaisiais ir silpnaregiais sportininkais	Šoudauno teisėjų kvalifikacijos kėlimo seminaras	1500
			Golbolo ir šoudauno teisėjų kvalifikacijos kėlimas tarptautiniuose turnyruose ir čempionatuose	2000
		3.3 Atstovauti Lietuvos klųjų sportui tarptautinėse organizacijose	IBSA generalinė asamblėja, IBCA kongresas	4000

Viso 2018 m.: 260000,9

Sutrumpinimai: LASF – Lietuvos aklųjų sporto federacija; LAS – Lietuvos aklųjų ir silpnaregių; IBSA – Tarptautinė aklųjų sporto federacija; IBCA – Tarptautinė Brailio šachmatų federacija; ISAS – IBSA sporto administravimo sistema; IPC – Tarptautinis parolimpinis komitetas; EPC – Europos parolimpinis komitetas; LR – Lietuvos Respublikos; MTS – mokomoji treniruočių stovykla

VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR PROGNOZUOJAMI REZULTATAI

LASF programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir prognozuojami rezultatai 2019 metams pateikti 2 lentelėje:

2 lentelė: Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir prognozuojami rezultatai 2019 metams

Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir prognozuojami rezultatai	2019 METAI
Sportuojančių regėjimo neįgaliųjų skaičius Lietuvoje	705
Sportuojančių vaikų ir jaunimo su regėjimo negalia skaičius	60
Kultyvuojamų sporto šakų skaičius	7
Lietuvos aklųjų ir silpnaregių čempionatų skaičius	20
Europos ir pasaulio čempionatuose iškovotų medalių skaičius	3

VII. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ

2018 m. Lietuvos aklųjų sporto plėtojimo programos įgyvendinimo kontrolę atliks Lietuvos aklųjų sporto federacijos konferencija, vykdomasis komitetas, revizijos komisija bei organizacijos, finansuojančios programą.

LASF, vykdydama savo veiklą, ženkliai prisideda prie Nacionalinės žmonių su negalia integracijos programos įgyvendinimo, vykdo Valstybinę programą, remiančią aukšto meistriškumo sportininkų rengimą ir dalyvavimą tarptautinėse aukščiausio lygio varžybose, todėl būtina užtikrinti sportinės veiklos regėjimo neįgaliesiems tęstinumą, o tam yra reikalingos lėšos, leisiančios aprūpinti sportininkus reikiamu sportiniu inventoriumi, atitinkamai parengtomis sporto bazėmis, maitinimu bei apgyvendinimu varžybų metu bei tinkamos kvalifikacijos personalu, atsakingu už varžybų organizavimą bei vykdymą.

Lietuvos aklųjų sporto federacijos prezidentas

Juozas Miliauskas